

Beslut från disciplinnämnden

DISCIPLINÄRENDE BESLUT 2019

5

Advokat har på begäran av frihetsberövad och med fulla restriktioner belagd klient, kontaktat klientens dotter. Varning med högsta straffavgift.

ANMÄLAN

Åklagarmyndigheten har i anmälan, som kom in till Advokatsamfundet den 18 december 2018, riktat anmärkningar mot advokat A och därvid anfört i huvudsak följande.

A är förordnad som offentlig försvarare för en man som är misstänkt för bland annat våldtäkt mot barn. Av uppgifter från handläggande kammaråklagare har framkommit att A agerat på ett synnerligen tveksamt sätt när hon på sin klients instruktion uppmanat klientens dotter att radera/stänga av klientens Facebook-konto. Klienten var vid aktuellt tillfälle häktad med restriktioner.

Till anmälan har bifogats PM från kammaråklagaren av vilket följande framgår.

Den misstänkte häktades med fulla restriktioner i början av december 2018 för bland annat våldtäkt mot barn. Bevisningen bestod av, förutom målsägandens uppgifter, en hel del chatkonversationer.

Den 11 december 2018 ringde utredarna i ärendet upp åklagaren och redogjorde muntligen för ett telefonsamtal de haft med dottern till den misstänkte. Dot-

tern hade berättat att hon fått ett telefonsamtal av den misstänktes advokat. I samtalet med dottern ska advokaten ha sagt att den misstänkte ville att dottern skulle radera hans Facebook och att dottern av advokaten fick inloggningsuppgifter för att kunna göra det.

Åklagaren bad utredarna att hålla ett telefonförhör med dottern så att uppgifterna dokumenterades och därefter fråga advokaten vad advokaten hade att säga om den informationen.

Åklagarens bedömning i det skedet av utredningen var att information från Facebook och Messenger var potentiellt bevismaterial. Bedömningen kan naturligtvis komma att ändras under utredningen men en av anledningarna till att åklagaren anförde att det förelåg kollusionsrisk som skäl för häktning var att den misstänkte inte skulle kunna förstöra utredningsmaterial.

Till anmälan har även bifogats PM över polisens samtal med den misstänktes dotter samt PM över polisens samtal med advokat A.

ADVOKATENS YTTRANDE

A har i yttrande, som kom in till

Advokatsamfundet den 8 januari 2019, anfört följande.

Det är riktigt att hon har vidarebefordrat en uppgift till klientens dotter om att klienten önskade att kommentarsfältet på hans Facebook skulle stängas ner. Hon har också förmedlat de inloggningsuppgifter som krävdes för att kunna vidta denna åtgärd.

Som framgår av anmälan är hon förordnad som offentlig försvarare för klient som är häktad med restriktioner. Den brottslighet som klienten misstänks för är bland annat sexualbrott mot barn och i sammanhanget bör noteras att påstådd brottslighet ska ha pågått fram till maj 2016.

Det skäl klienten gav till henne för att stänga möjligheten för kommentarer på hans Facebook var följande. Klienten hade läst i tidningar om att hans mål var omskrivet och han insåg då att olika personer, bland annat aktiva på Flashback nu skulle kunna gå in på hans Facebooksida och skriva kommentarer som skulle bli tillgängliga för hela hans vänskrets. Klienten var djupt orolig för att menliga uppgifter om honom skulle spridas på detta sätt och att det skulle medföra stora men för honom och hans familj. Även hon själv insåg att risken för spridning av menliga uppgifter var överhängande.

Det får i dag anses vara ett obestridligt faktum att det råder en mobbmentalitet på in-

ternet – särskilt när det gäller sexualbrott – som ofta kan ta sig mycket obehagliga uttryck. Ett avstängande av kommentarsmöjligheten innebär dock inte att något befintligt raderas eller förändras.

Det har således varit tal om en rent kurativ åtgärd och ingenting som berör målet/utredningen har förmedlats. Hon har inte heller haft anledning att tro att det som förmedlats innehöll något budskap av illojal karaktär, vilket det inte heller gjort i ljuset av förhöret med dottern. Eventuella kommentarer som nu skulle inflyta på klientens kommentarsfält kan rimligen inte ha något att göra med den nu pågående utredningen som avser brott fram till 2016 (två och ett halvt år tidigare).

I situationen framstod hennes klients önskemål som så rimliga och skilda från utredningen att hon fattade detta beslut. Hon inser dock nu att det var ett felaktigt beslut och att hon borde framställt en fråga till åklagaren innan hon vidtog annan åtgärd. Att inte göra det var alltså fel och hon har ingen annan förklaring än att hon gjorde en felbedömning. Därför är hon beredd att underkasta sig den disciplinära påföljd som disciplinnämnden anser att hennes handlande är värt.

PERSONLIG INSTÄLLELSE

Disciplinnämnden har den

23 maj 2019 hållit muntlig förhandling i ärendet. Vid den muntliga förhandlingen har A närvarat, tillsammans med sin försvarare. Advokaten som utsetts att som samfundets representant utföra den talan som föranleds av ärendet, närvarade också vid sammanträdet.

Vid den muntliga förhandlingen har A anförut bl.a. följande.

Samtalet med dottern i fråga om Facebook-kontot skedde på måndagen den 10 december, vilket var samma dag som hon hade fått instruktionerna från klienten. Klienten hade läst om sig själv i tidningen och var orolig för att inlägg skulle komma att spridas på ett för honom menligt sätt. Därför ville han förhindra att negativa kommentarer skrevs på "väggen", dvs. första sidan som man kommer in på när man går in på någons Facebook-sida.

Hon minns inte de exakta orden hon använde vid samtalet med dottern, men hon förklarade för denna att klienten var orolig över att Facebook-sidan var öppen och att han ville stänga av den för kommentarer. Hon har aldrig uttryckt att dottern skulle "ta bort" Facebook. Det handlade endast om att klienten hade intresse av att stänga Facebook-sidan för framtida inlägg.

Hon hade fått inloggningsuppgifter av klienten, vilka hon förmedlade till dottern. Hon tänkte då inte på att dottern kun-

de vidta fulla åtgärder eller att Facebook kunde vara relevant i utredningen. Nu i efterhand har hon förstått att hon för säkerhets skull skulle ha tagit detta med åklagaren. Men vid tidpunkten för när önskemålet framställdes från klienten, framstod det som rimligt och det fanns inget som tydde på att Facebook var av intresse för, eller kunde påverka, utredningen. Åtgärden framstod som kurativ.

I just detta ärende rådgjorde hon inte med sina kollegor.

Vid tidpunkten för kontakterna fanns redan ett erkännande. Vidare hade beslag av IT-media, telefoner och datorer gjorts. Det finns inte i hennes värld heller i dag att Facebook hade kunnat påverka utredningen.

Hon kvarstod inte som offentlig försvarare i målet, utan klev av i samband med detta. Hon har aldrig velat agera i något illojalt syfte.

NÄMNDENS BEDÖMNING OCH BESLUT

En offentlig försvarare, i praktiken alltid en advokat, har getts en i det närmaste ovillkorlig rätt att sammanträffa med en anhållen eller häktad klient i enrum. Denna rätt – enrumsprivilegiet – gäller även när klienten belagts med fulla restriktioner beträffande kontakter med omvärlden. Enrumsprivilegiet är av fundamental betydelse för frihetsberövade klienter, eftersom advo-

katen normalt är den enda som klienten får sammanträffa med som helhjärtat står på dennes sida.

Med hänsyn till det ovan sagda är det utomordentligt angeläget att advokater som offentliga försvarare, inte missbrukar enrumsprivilegiet genom att medverka till restriktionsbrott, eftersom detta skulle kunna leda till att det för frihetsberövade klienter så viktiga privilegiet sätts i fråga. Restriktionsbrott utgör därför normalt ett mycket allvarligt åsidosättande av god advokatsed.

I det nu aktuella fallet har A medgett att hon på begäran av sin frihetsberövade och med fulla restriktioner belagda klient, har kontaktat klientens dotter och till henne överlämnat inloggningsuppgifter till klientens Facebook-konto. Detta är en åtgärd som klienten inte själv hade kunnat vidta på grund av restriktionerna. Åtgärden kan enligt nämndens mening inte betecknas som en sådan uteslutande kurativ åtgärd som det är tillåtet för advokaten att vidta även utan tillstånd av berörd åklagare. I vart fall har A enligt nämndens bedömning inte kunnat överblicka vilka åtgärder som klientens dotter, med tillgång till inloggningsuppgifterna, skulle kunna vidta och som skulle kunna vara till men för utredningen mot klienten. När klienten framförde sitt önskemål om

att A skulle ta den ifrågavarande kontakten med hans dotter, borde A ha förklarat för honom att en sådan åtgärd från hennes sida förutsatte ett föregående samråd med åklagaren och tillstånd från denne. Om klienten hade sagt nej till en sådan kontakt med åklagaren, skulle A inte ha tagit kontakten med klientens dotter.

Enligt nämndens bedömning utgör A:s handlande ett mycket allvarligt åsidosättande av god advokatsed. Om omständigheterna kan anses synnerligen försvårande, ska hon uteslutas ur Advokatsamfundet. Det har emellertid inte framkommit något som talar för att A:s handlande skett i avsikt att försöka påverka utredningen mot hennes klient. I stället framstår hennes handlande mera som en följd av en allvarlig felbedömning. A har också gett uttryck för att hon inser allvaret i sitt handlande. Sammantaget kan det mycket stränga kravet för uteslutning på att omständigheterna ska vara synnerligen försvårande, inte anses uppfyllt. Särskilda skäl föreligger emellertid att ålägga A högsta möjliga straffavgift.

Nämnden tilldelar därför A varning enligt 8 kap. 7 § andra stycket rättegångsbalken och ålägger henne enligt 8 kap. 7 § tredje stycket rättegångsbalken att betala straffavgift till Advokatsamfundet med femtiotusen (50 000) kr. ¶

